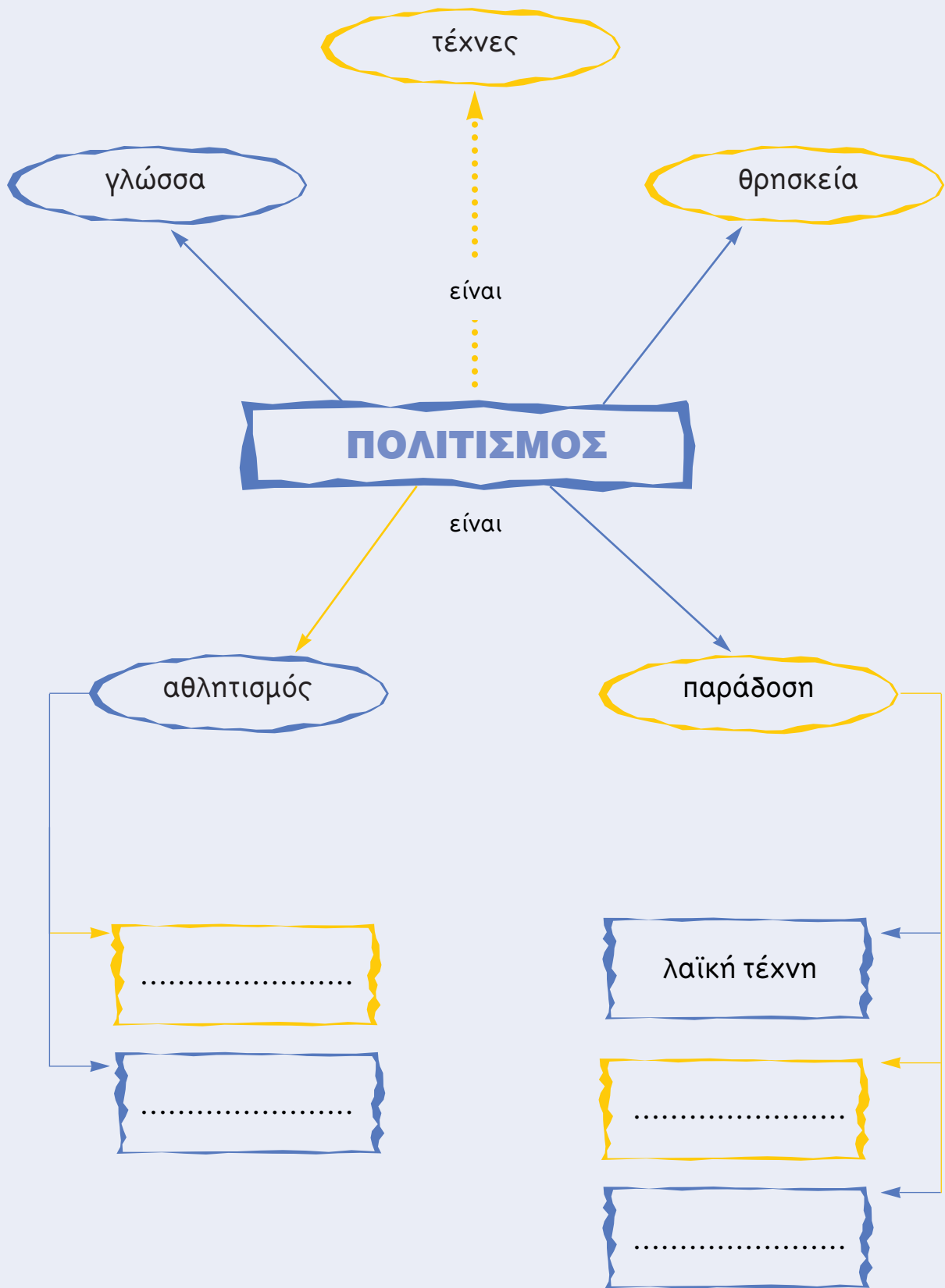

Ένας «χάρτης» από λέξεις

Κεφάλαιο 1. Ο πολιτισμός των Ελλήνων

Παρατηρούμε, συγκρίνουμε οριζόντια τις εικόνες στον πίνακα και συμπληρώνουμε το τελευταίο κουτάκι, που αντιστοιχεί στο ΣΗΜΕΡΑ

Φανταζόμαστε τους ανθρώπους που ζούσαν στον τόπο μας στην αρχαία εποχή. Πώς έχτιζαν τα σπίτια και τους ναούς τους; Πώς περνούσαν τη μέρα τους; Πώς μορφώνονταν τα παιδιά;

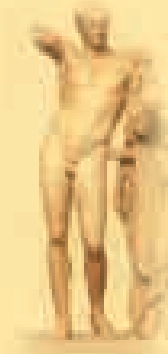
ΜΙΝΩΙΚΑ-ΜΥΚΗΝΑΪΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΚΛΑΣΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Τι δημιουργούσαν οι καλλιτέχνες

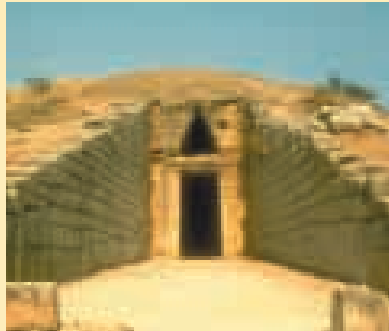

Παριζιάνα

Ερμής του Πραξιτέλη

Τι έχτιζαν Πώς έχτιζαν

Πύλη των Λεόντων, Μυκήνες

Παρθενώνας

Πώς έγραφαν Πώς μιλούσαν

Δίσκος της Φαιστού

«όπλοϋς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας»
Εὐριπίδης

«Ἕλληνες ἀεὶ παῖδες»
Πλάτων

«θάλαττα θάλαττα!»
Ξενοφῶν

Πώς μορφώνονταν

Νέοι που γυμνάζονται (Ταυροκαθάψια)

Ἔργα των φιλοσόφων

**ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ
ΧΡΟΝΙΑ**

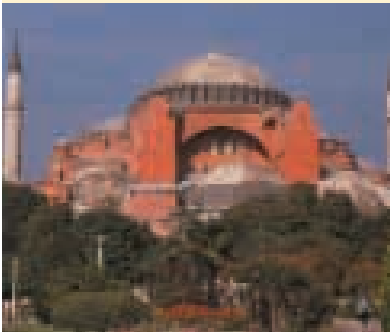
Τοιχογραφία Μονής
Περιβλέπτου, Μιστράς

**ΝΕΟΤΕΡΑ
ΧΡΟΝΙΑ**

«Μητέρα και παιδί»,
Γ. Ιακωβίδης

ΣΗΜΕΡΑ
(Έργα του σημερινού
ελληνικού πολιτισμού)

Αγία Σοφία

Δημαρχείο Σύρου

«Τῆ Ὑπερμάχῳ στρατηγῷ
τὰ νικητήρια...»
Ακάθιστος Ὕμνος

«Τὰ μάτια μου δέν εἶδαν
τόπον ἐνδοξότερον
ἀπό τοῦτο τὸ ἄλωνάκι».
Διονύσιος Σολωμός,
Ελευθεροί Πολιορκημένοι

Καλόγηρος που διδάσκει

Πανεπιστήμιο, Αθήνα

Παρατηρούμε τις εικόνες των δύο προηγούμενων σελίδων.

Επιλέγουμε και μελετάμε ένα από τα παρακάτω θέματα.

Τι άλλαξε από παλιά μέχρι σήμερα:

- ✓ στις τέχνες
- ✓ στην αρχιτεκτονική
- ✓ στο γραπτό λόγο
- ✓ στην παιδεία

Οι ομάδες παρουσιάζουμε το θέμα που μελετήσαμε.

Επιλέγουμε και ερευνούμε ένα από τα παρακάτω θέματα.

A) Πώς ήταν τα θέατρα στην αρχαία Ελλάδα;
Πώς είναι σήμερα;

B) Ποιες από τις λέξεις που υπάρχουν στα παρακάτω κείμενα χρησιμοποιούμε και σήμερα, έστω και λίγο διαφορετικά;

1) «Νοῦς ὑγιῆς ἐν σώματι ὑγιῆϊ»

Γιουβενάλης

2) «Ἐκεῖνοι τὰ νομίσματα συνάγουσιν ἀπλήστως, ἡμᾶς δὲ κατηχίζουσιν περὶ φιλαργυρίας»

Προδρομικά,

Θεόδωρος Πρόδρομος ἢ Πτωχοπρόδρομος
(12ος αἰ. μ.Χ.)

3) «Ἦτονε δεκαοχτώ χρονῶ, μά ἔχε γερόντου γνώση οἱ λόγοι του ἦσανε θροφή κι ἡ ἐρμηνεῖά του βρώση καί τ' ὄνομα τοῦ νιούτσικου Ρωτόκριτου ἐλέγα».

Ἐρωτόκριτος Α, στ. 79-81,
Βιτσέντζος Κορνάρος
(Κρήτη, 17ος αἰ. μ.Χ.)

Γ) Βρίσκουμε αντικείμενα που χρησιμοποιούμε στο σπίτι μας. Τα συγκρίνουμε με τα παλιότερα. Ποια έμειναν ίδια; Ποια άλλαξαν; Ποια υπάρχουν μόνο σήμερα;

Δ) Πώς μπορεί να μορφωθεί κάποιος σήμερα έξω από το σχολείο; Οι ομάδες παρουσιάζουμε το θέμα που μελετήσαμε.

«Η δική μας ερώτηση»

Τι άλλο θα θέλαμε να μελετήσουμε για τον ελληνικό πολιτισμό; Ετοιμάζουμε τις ερωτήσεις μας.

Αξίζει να διαβάσουμε

Ο πολιτισμός είναι δημιούργημα των ανθρώπων. Τον αντιλαμβανόμαστε και τον ζούμε καθημερινά γύρω μας. Η γλώσσα, η θρησκεία, οι συνήθειες, η παιδεία, οι τέχνες, οι επιστήμες και η τεχνολογία είναι ο πολιτισμός μας.

Οι Έλληνες ταξίδευαν από τα αρχαία χρόνια. Γνώρισαν άλλους λαούς, επηρεάστηκαν από αυτούς και δημιούργησαν διαφορετικούς και σπουδαίους πολιτισμούς στις Κυκλάδες, στην Κρήτη του Μίνωα, στις Μυκήνες, στη Σπάρτη, στην Αθήνα, στα παράλια της Μικράς Ασίας, στο Βυζάντιο και αλλού.

Ορισμένα ελληνικά μνημεία, όπως την Ακρόπολη, τα θαυμάζει όλος ο κόσμος κι έχουν γίνει σύμβολα μιας εποχής, της αρχαίας, και ενός πολιτισμού, του ελληνικού. Πολιτισμός όμως δεν είναι μόνο τα σημαντικά έργα της αρχαίας εποχής. Είναι και τα σύγχρονα, όχι μόνο τα μεγάλα αλλά και τα μικρά, τα καθημερινά. Τα αντικείμενα που χρησιμοποιούμε, ο τρόπος που μιλάμε, που διασκεδάζουμε, που συμπεριφερόμαστε, είναι ο πολιτισμός μας.

Κεφάλαιο 2. Η παράδοσή μας: Όσα «έφτασαν» σε μας από παλιά

«Κόκκινη κλωστή δεμένη
στην ανέμη τυλιγμένη
δώσ' της κλώτσο να γυρίσει
παραμύθι ν' αρχινήσει...»

Από ποιον έμαθαν οι μεγαλύτεροί μας τα παραμύθια που μας διηγούνται; Πώς η παράδοση συνεχίζεται μέχρι σήμερα;

παρουσιάζουμε

Μύθοι και θρύλοι

- Ζει ο βασιλιάς Αλέξανδρος;
- Ζει και βασιλεύει, κυρά.

«Ολημερίς το χτίζανε
το βράδυ γκρεμιζόταν»

Έχουμε ακούσει τέτοιες ιστορίες;
Ας διηγηθούμε κάποια στην τάξη.

συζητούμε

Έθιμα του τόπου μας

«...Στο χώμα το
στρωμένο με τ'
αμπελομάντιλα
κνίσεις,
τσουγκρίσματα
και Χριστός
Ανέστη...»

Οδυσσέας Ελύτης
Το Άξιον Εστί
(Εκδόσεις Ίκαρος)

- ✓ Ποια έθιμα μας θυμίζουν οι εικόνες και το κείμενο;
- ✓ Περιγράφουμε και άλλα έθιμα του τόπου μας.

Κατασκευάζουμε

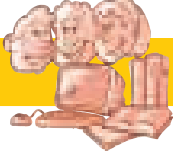
3

Ο «Μάρτης»

Συζητούμε με το δάσκαλό μας για το έθιμο του «Μάρτη». Φτιάχνουμε κι εμείς το δικό μας «Μάρτη».

Ερευνούμε

Τραγούδια και χοροί με ιστορία

4

«Μάνα πολλά μαλώνεις με
κι εγώ μισέψει θέλω, να φύγω
να ξενιτευτώ, στα ξένα να γυρίζω
να κάμεις χρόνους να με ιδείς,
χρόνους να μ' ανταμώνεις ...»

Δημοτικό τραγούδι της ξενιτιάς

Ο λαός μας τραγούδησε τη χαρά του, την αγάπη, τον ξενιτεμό και τη λύπη του. Έτσι έφτιαξε τραγούδια του γάμου, νανουρίσματα, μοιρολόγια και τόσα άλλα.

- ✓ Έχουμε ακούσει τέτοια τραγούδια; Στην τάξη μας, με το δάσκαλό μας, επιλέγουμε και τραγουδάμε κάποια απ' αυτά.
- ✓ Επίσης ακούμε τραγούδια του τόπου μας από δίσκους ή κασέτες. Σε ποια κατηγορία ανήκει καθένα από τα τραγούδια που ακούσαμε;

Λαϊκή Τέχνη

Εκφράζουμε τις απόψεις μας

Αν οι παραπάνω εικόνες ήταν εξώφυλλο ενός βιβλίου, ποιος θα μπορούσε να ήταν ο τίτλος του;

«Ένα βήμα πιο πέρα»

Ερευνούμε για να γνωρίσουμε καλύτερα την παράδοση μας.
Πού θα ψάξουμε; Ποιον θα ρωτήσουμε; Σχεδιάζουμε τα βήματά μας.

Αξίζει να διαβάσουμε

Παράδοση είναι τα έθιμα, τα δημοτικά τραγούδια και οι χοροί, οι μύθοι και οι θρύλοι, οι παροιμίες, τα αινίγματα, η λαϊκή τέχνη. Είναι αυτά που κληρονομήσαμε απ' τους παλιότερους και τα συνεχίζουμε εμείς οι νεότεροι.

Παράδοση, ακόμα, είναι τα παιχνίδια των παππούδων μας που τα παίζουμε και σήμερα, όπως το κρυφτό κι η κολοκυθιά, τα παραδοσιακά φαγητά κι ο τρόπος που περνάμε τον ελεύθερο χρόνο μας, δηλαδή οι συναντήσεις με τους φίλους μας στις πλατείες, στα καφενεία, στα πανηγύρια.

Κάποιες από τις παραδόσεις συναντάμε όταν ταξιδέψουμε σε διάφορες περιοχές της πατρίδας μας, άλλες τις βρίσκουμε σ' όλη την Ελλάδα κι άλλες τις μοιραζόμαστε και με γειτονικούς λαούς. Για παράδειγμα, τα έθιμα των Χριστουγέννων τα συναντάμε σε πολλές χώρες του κόσμου.

Γιατί οι άνθρωποι φτιάχνουμε μουσεία;

«Μουσεία να δουν τα μάτια σας...»

Παίζουμε

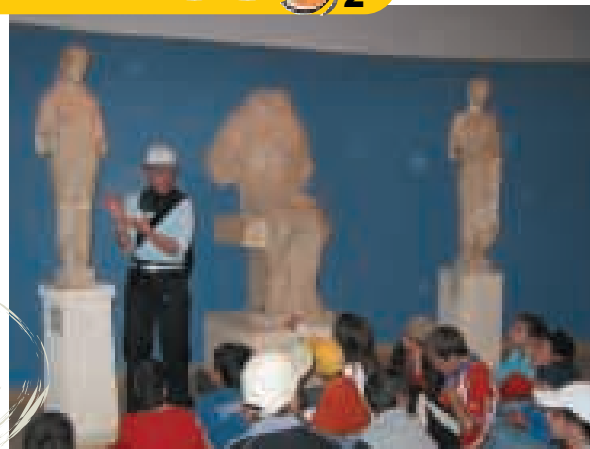
Καθένας από μας γράφει σ' ένα κομμάτι χαρτί μία λέξη που έχει σχέση με το μουσείο. Βάζουμε τα χαρτιά σ' ένα κουτί και τ' ανακατεύουμε. Ο εκπρόσωπος κάθε ομάδας παίρνει δύο ή τρία χαρτιά στην τύχη. Με τις λέξεις αυτές φτιάχνουμε μία φράση, μία πρόταση ή μία ιστορία. Ανακοινώνουμε την εργασία μας.

Συζητούμε

- ✓ Υπάρχει κάποιο μουσείο στην περιοχή μας; Ποιο είναι αυτό;
- ✓ Έχουμε επισκεφθεί κάποιο μουσείο; Διηγούμαστε τι είδαμε και τι κάναμε εκεί.
- ✓ Ποια άλλα είδη μουσείου γνωρίζουμε;
- ✓ Είναι ανάγκη να υπάρχουν τόσα μουσεία;

Δημιουργήματα του πολιτισμού συναντάμε παντού, αρκεί να έχουμε τα μάτια και τ' αυτιά μας ανοιχτά. Κάποια απ' αυτά τα συναντάμε στα μουσεία, στους αρχαιολογικούς χώρους και σε διάφορους χώρους τέχνης.

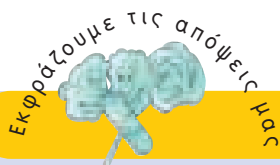

Υπάρχουν μουσεία όπου δεν παρατηρούμε μόνο τα εκθέματα, αλλά δημιουργούμε κι εμείς.

- ✓ Έχουμε επισκεφθεί κάποιο από αυτά;
- ✓ Ποιες δραστηριότητες μας άρεσαν;

Τι αντικείμενα του τόπου μας ή της οικογένειάς μας θα προτείναμε να τοποθετηθούν σ' ένα μουσείο που θα το επισκέπτονται παιδιά μετά από πολλά χρόνια; Υποστηρίζουμε με επιχειρήματα τις απόψεις μας.

Η περιπέτεια ενός έργου τέχνης

«Είναι η πρώτη φορά που πήγα σε τόσο μεγάλο Μουσείο. Είχε ωραία παλιά πράγματα μέσα [...] Κι ο πιο αδικημένος ο Αριστόδικος. Κανένας δεν τον κοιτάει, κανείς δεν του δίνει σημασία. Όλοι τον προσπερνάνε, για να σταθούν πέντε μέτρα πιο κει, στο άγαλμα του Δία ή του Ποσειδώνα. Ούτε κι εγώ ήξερα ότι τον λέγαν έτσι. Μου έκανε όμως εντύπωση που το στήθος και το πρόσωπό του ήτανε όλο γρατζουνιές και χαρακιές. Διάβασα τότε το χαρτάκι που έλεγε ότι βρέθηκε πριν σαράντα χρόνια στα Μεσόγεια της Αττικής κι ότι οι χαρακιές στο στήθος και στο πρόσωπο είχανε γίνει από το αλέτρι του γεωργού. Εδώ έχει λάθος το χαρτάκι. Έπρεπε να γράφει ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ. Γιατί στα 2500 χρόνια που έμεινε θαμμένος ο Αριστόδικος, χιλιάδες γεωργοί θα όργωσαν εκείνο το ίδιο χωράφι. Και πάνω στο στήθος του Αριστόδικου θα φυτρώσανε χιλιάδες στάρια τόσα χρόνια. Κι ο Αριστόδικος έχασε την ομορφιά του από τις χαρακιές αλλά ήτανε καλός κι άφηνε τα στάρια να φυτρώνουνε και να θρέφουνε τον κόσμο.

Γι' αυτό λέω ότι τον αδικήσαμε. Τον αδικήσαν αυτοί που τον βάλανε δίπλα σ' αυτόν τον υπέροχο Δία. Αλλά τον αδικήσαμε κι εμείς που δεν του ρίξαμε ούτε ένα βλέμμα. Γι' αυτό του αφιερώνω αυτή την έκθεση.»

Ευγενία Φακίνου, *Αστραδενή*
(*Εκδόσεις Κέδρος*)

- ✓ Γιατί η Αστραδενή ξεχώρισε τον Αριστόδικο;
- ✓ Εμείς έχουμε ξεχωρίσει κάποιο από τα εκθέματα ενός μουσείου;

Χωριζόμαστε σε δύο ομάδες με σκοπό να πάρουμε μέρος σε μια συζήτηση με θέμα τη μεταφορά των έργων τέχνης από τον τόπο που δημιουργήθηκαν σε άλλες χώρες.

A

Η πρώτη ομάδα θα υποστηρίξει την άποψη: «**Τα έργα τέχνης πρέπει να μένουν στον τόπο που δημιουργήθηκαν**».

B

Η δεύτερη ομάδα θα υποστηρίξει την άποψη: «**Τα έργα τέχνης χρειάζεται να "ταξιδεύουν" και σε άλλες χώρες**».

Καταγράφουμε τα επιχειρήματά μας και τα υποστηρίζουμε στη συζήτηση.

αρχαιολόγος - αρχαιοκάπηλος

Αναζητούμε στο λεξικό τη σημασία των λέξεων αυτών.

Αξίζει να διαβάσουμε

Στα μουσεία τα δημιουργήματα του πολιτισμού βρίσκουν ένα σπίτι. Πολλά από αυτά τα δημιουργήματα άλλαξαν χέρια, πουλήθηκαν, καταστράφηκαν, έμειναν χρόνια θαμμένα στη γη, μέχρι κάποιος να τα ανακαλύψει. Το καθένα «διηγείται» μια ιστορία για τους ανθρώπους και το χρόνο που περνά.

Τα εκθέματα ενός μουσείου παρουσιάζονται σε ομάδες, ανάλογα με την εποχή που φτιάχτηκαν, το θέμα ή τη χρήση τους. Τα μουσεία οργανώνουν εκθέσεις σε διάφορες χώρες του κόσμου. Με τον τρόπο αυτό πολλά δημιουργήματα του πολιτισμού «ταξιδεύουν» στο εξωτερικό και έτσι τα θαυμάζουν πολλοί άνθρωποι που δεν έχουν τη δυνατότητα να ταξιδέψουν. Για παράδειγμα, πριν από λίγα χρόνια, το Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας οργάνωσε μια τέτοια έκθεση στη Νέα Υόρκη.

Αν αφήσουμε τα αντικείμενα ενός μουσείου να μας «μιλήσουν», το μουσείο γίνεται ένας χώρος μαγικός, ένα σχολείο διαφορετικό.

Κεφάλαιο 4. Θρησκευτικά μνημεία στον τόπο μας

«Στο χωριό μου παίζουμε στο προαύλιο της εκκλησίας. Στο μεγάλο πανηγύρι η εκκλησία αλλάζει όψη. Μετά τη λειτουργία, ολόκληρο το χωριό και οι ξενιτεμένοι του συναντιόμαστε εκεί και γλεντάμε μέχρι αργά. Η εκκλησία αυτή είναι θρησκευτικό μνημείο του χωριού μας». Εμείς έχουμε στον τόπο μας θρησκευτικά μνημεία;

Εκφράζουμε τις απόψεις μας

Διαβάζουμε το παρακάτω κείμενο και συζητούμε: για ποιους λόγους πήγαν οι υπάλληλοι της αρχαιολογικής υπηρεσίας στο μοναστηράκι της οικογένειας της Αστραδενής.

«...Πρέπει να' ναι πάνω από εκατό χρόνια από τότε που δε μένουν πια καλόγεροι. Ούτε που ξέρουμε ποιος τό 'χτισε... τίποτα. Ήρθε η Αρχαιολογία, έγραψε τις εικόνες, τα παλιά Ευαγγέλια, τα τάματα, τα σκεύη κι είπε ότι είναι βυζαντινό εκκλησάκι. Και να μην ξανασβεστώσουμε τους τοίχους. Εμείς ασβεστώναμε μόνο το κάτω κάτω, γιατί πέφτανε οι σοβάδες.

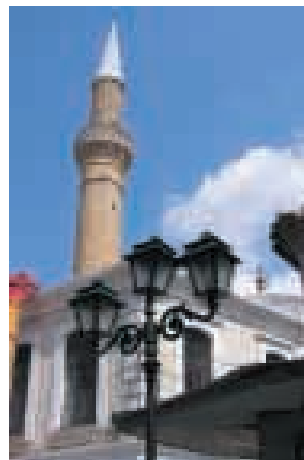
Αυτό το μοναστηράκι ανήκει στην οικογένειά μας. Δηλαδή το φροντίζει η οικογένειά μας.»

Ευγενία Φακίνου, Αστραδενή
(Εκδόσεις Κέδρος)

Συγκρίνουμε

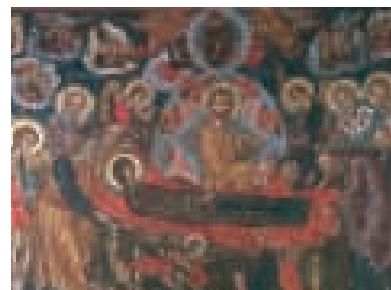

Άγιον Όρος

Τζαμί, Θράκη

Παναγία
Εκατονταφυλιανή, Πάρος

Τοιχογραφία,
Μετέωρα

- ✓ Καταγράφουμε θρησκευτικά μνημεία του τόπου μας.
- ✓ Βρίσκουμε ομοιότητες και διαφορές με τα μνημεία που βλέπουμε στις εικόνες.

Μια θρησκευτική γιορτή του τόπου μας:

Σε ποιο χώρο γίνεται;

Οι συνήθειές μας

- ✓ Το όνομά του
- ✓ Η ιστορία του
- ✓ Η περιγραφή του (εσωτερικά και εξωτερικά)
- ✓ Θρύλοι ή ιστορίες που έχουμε ακούσει γι' αυτόν

- ✓ Οι εκδηλώσεις που γίνονται
- ✓ Έθιμα που έχουν σχέση με τη γιορτή (φαγητά, γλυκά, στολισμοί, προετοιμασίες, κ.ά.)
- ✓ Οι οικογενειακές μας συνήθειες που έχουν σχέση με τη γιορτή

Θρησκευτική γιορτή: Αρτοκλασία σε Ενωκλήσι.

«Ένα βήμα πιο πέρα»

Θρησκευτικά μνημεία διαφόρων θρησκειών.

Πού θα ψάξουμε; Ποιον θα ρωτήσουμε; Σχεδιάζουμε τα βήματά μας.

Αξίζει να διαβάσουμε

Οι συνήθειες και η καθημερινή ζωή μας έχουν σχέση και με τη θρησκεία μας. Κάθε θρησκεία έχει τη δική της τέχνη και τα δικά της μνημεία (π.χ. Χριστιανισμός - εκκλησίες, Μωαμεθανισμός - τζαμιά). Τα θρησκευτικά μνημεία ξεχωρίζουν για την ιστορία τους, την αρχιτεκτονική τους και τους θρύλους που τα συνοδεύουν στο χρόνο, αλλά και για όσα συμβολίζουν στη θρησκεία και τον πολιτισμό των λαών.

Κεφάλαιο 5. Από πολιτισμό σε πολιτισμό

Η Αριάδνη είχε την ευκαιρία το καλοκαίρι να ταξιδέψει με τους γονείς της σε δυο χώρες της Ευρώπης. Βρήκε πολλές ομοιότητες και διαφορές με την Ελλάδα και τις διηγήθηκε στους συμμαθητές της. Τι μπορεί να τους διηγήθηκε;

Συγκρίνουμε

Συγκρίνουμε κτίρια

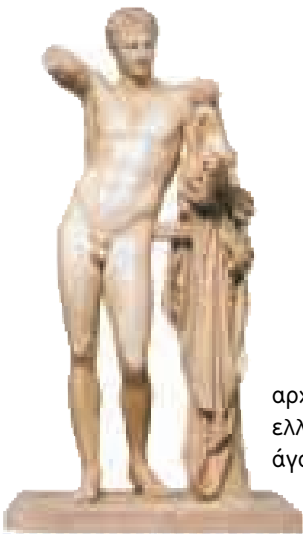

Παρθενώνας

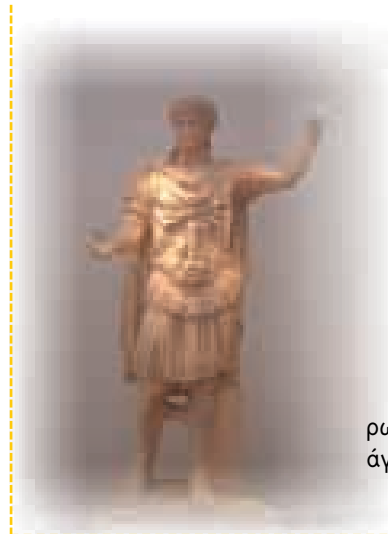

Τζέφερσον Μεμόριαλ, Ουάσιγκτον

Συγκρίνουμε αγάλματα

αρχαίο
ελληνικό
άγαλμα

ρωμαϊκό
άγαλμα

Συγκρίνουμε χορούς

κλασικό μπαλέτο

μοντέρνος χορός

Συγκρίνουμε πύργους

Ο Πύργος της Πίζας

Ο Λευκός Πύργος

Ο Πύργος του Άιφελ

Συγκρίνουμε μουσικούς και μουσικά όργανα

Μουσικοί στην Ελλάδα

Μουσικοί στην Ιταλία

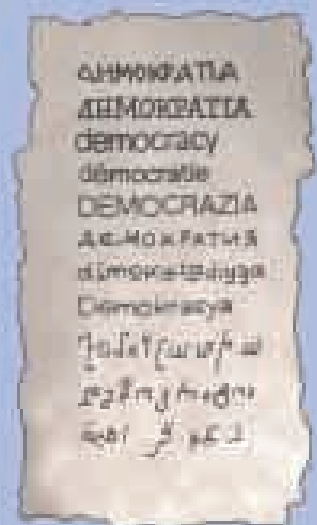

Μουσικοί στη Μογγολία

Μουσικοί στη Σκωτία

Συγκρίνουμε γλώσσες

Το πρώτο τυπογραφικό μηχάνημα στη χώρα μας
(Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα)

Μια από τις πρώτες συσκευές τηλεφώνου (Μουσείο ΟΤΕ)

- ✓ Μπορούμε να φανταστούμε πώς θα ήταν ο κόσμος σήμερα, αν δεν είχαν γίνει αυτές οι εφευρέσεις; Υποστηρίζουμε με επιχειρήματα τις απόψεις μας.

Συζητούμε

Χωριζόμαστε σε δύο ομάδες για να πάρουμε μέρος σε μια συζήτηση με θέμα αν τα δημιουργήματα των λαών μοιάζουν ή διαφέρουν μεταξύ τους.

A

Η πρώτη ομάδα θα υποστηρίξει την άποψη: **«Τα δημιουργήματα των λαών μοιάζουν μεταξύ τους».**

B

Η δεύτερη ομάδα θα υποστηρίξει την άποψη: **«Τα δημιουργήματα των λαών διαφέρουν μεταξύ τους».**

Καταγράφουμε τα επιχειρήματά μας και τα υποστηρίζουμε στη συζήτηση.

Ταξιδεύουμε και σε άλλους πολιτισμούς!

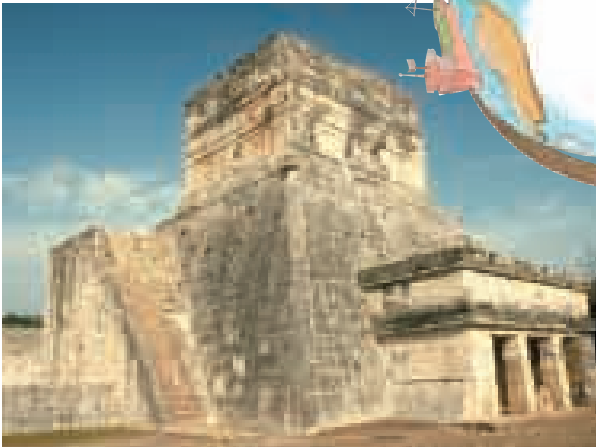
Θα ήθελε κάποιος από εμάς να πει κάτι στην τάξη για τον πολιτισμό μιας χώρας που γνωρίζει ή που έχει επισκεφθεί;

Αίγυπτος

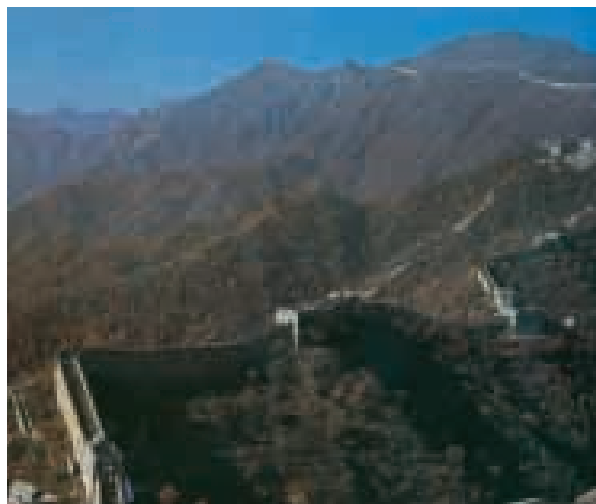
Ινδία

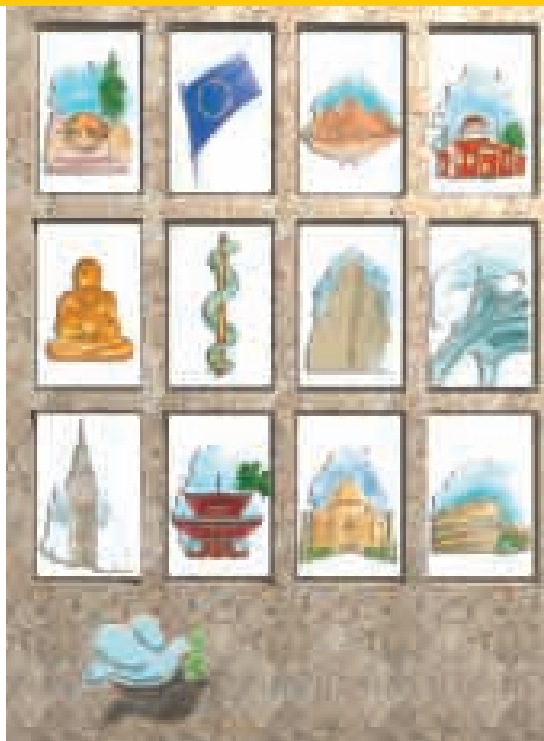
Μεξικό

Αυστραλία

Κίνα

- ✓ Ποιον από τους πολιτισμούς του κόσμου θα θέλαμε να γνωρίσουμε καλύτερα; Πού θα ψάξουμε; Ποιον θα ρωτήσουμε; Σχεδιάζουμε τα βήματά μας.

Αξίζει να διαβάσουμε

Όλοι οι λαοί έχουν τη δική τους γλώσσα, τη δική τους ιστορία, τις δικές τους συνήθειες, δηλαδή το δικό τους πολιτισμό.

Συνεχώς ο κάθε πολιτισμός επηρεάζεται από τους άλλους, αλλά και τους επηρεάζει.

Αυτό συμβαίνει διότι οι άνθρωποι επικοινωνούν μεταξύ τους με διάφορους τρόπους. Για παράδειγμα, επικοινωνούν με το εμπόριο, τα ταξίδια, την τηλεόραση, το διαδίκτυο. Έτσι γνωρίζουν άλλους πολιτισμούς που επηρεάζουν τις συνήθειες της καθημερινής ζωής, τη γλώσσα, τις τέχνες, κ.λπ., δηλαδή τον πολιτισμό τους.

Εσένα ποιο άθλημα σου αρέσει; Ασχολείσαι με κάποιο;

Συζητούμε

- ✓ Παρατηρούμε τις εικόνες.
- ✓ Συζητούμε για τα διάφορα αθλήματα και τον αθλητισμό.
- ✓ Διαβάζουμε και συζητούμε τις λέξεις που έχουν σχέση με τον αθλητισμό.
- ✓ Βρίσκουμε και γράφουμε κι άλλες σχετικές λέξεις.

έπαθλο

γερό σώμα, άμιλλα, αγώνας, υγεία,
επικοινωνία,

Ερευνούμε

Ερευνούμε - Συζητούμε - Καταγράφουμε

Κάθε ομάδα μελετάει ένα από τα παρακάτω θέματα και παρουσιάζει την εργασία της στην τάξη:

✓ Καταγράφουμε αθλήματα που γνωρίζουμε. Τα ταξινομούμε σε ομαδικά και ατομικά.

✓ Επιλέγουμε ένα άθλημα και συζητούμε γι' αυτό. (Σε ποιο χώρο γίνεται; Ποια μέσα χρειάζονται; Ποιοι είναι οι βασικοί κανόνες του; Γνωρίζουμε κάποιον αθλητή που ασχολείται με αυτό;)

✓ Καταγράφουμε αθλήματα που γίνονται σε ειδικούς χώρους (γήπεδα, στάδια, κολυμβητήρια κ.λπ.) και άλλα που γίνονται στη φύση (βουνό, θάλασσα, ποτάμια κ.λπ.).

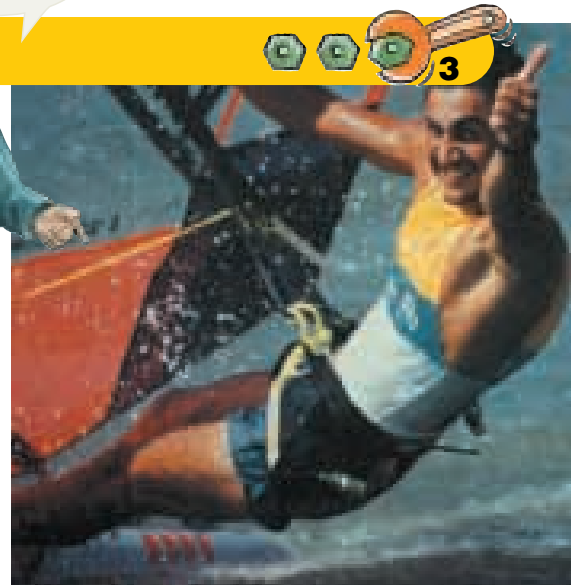
✓ Συζητούμε για μεγάλες αθλητικές εκδηλώσεις παλιά και σήμερα, στη χώρα μας και σε άλλες χώρες.

✓ Υποστηρίζουμε με επιχειρήματα την άποψη: **«Αξίζει να αθλούμαστε».**

Κι εμένα,
γι' αυτό αθλούμαι!

Πολλοί ασχολούνται με τον αθλητισμό

Νίκος Κακλαμανάκης, ολυμπιονίκης

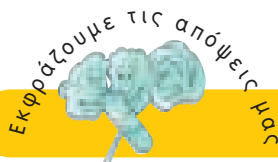
- Με ποιους τρόπους μπορεί κάποιος να ασχολείται με τον αθλητισμό;
- Φανταζόμαστε πώς περνάει τη μέρα του ένας πρωταθλητής.
- Ποιους αθλητές του τόπου μας γνωρίζουμε;

«Η δική μας ερώτηση»

Παίρνουμε συνέντευξη από έναν πρωταθλητή. Τι θα θέλαμε να τον ρωτήσουμε; Κάθε ομάδα ας ετοιμάσει τις ερωτήσεις της.

- Διαβάζουμε τα κείμενα.
- Συζητούμε ποιες ωφέλειες για την πόλη της αρχαίας Αθήνας εννοούσε ο Σόλων.
- Πώς συνδέεται ο αθλητισμός με τον πολιτισμό;

«Αναγκάζουμε τους πολίτες να ασκούν το σώμα τους όχι μόνο για τους αγώνες, για να μπορούν να κερδίζουν έπαθλα, γιατί μόνο λίγοι από αυτούς φτάνουν ως αυτά, αλλά γιατί περιμένουμε πολύ μεγαλύτερη ωφέλεια για την πόλη και γι' αυτούς τους ίδιους.»

Σόλων ο Αθηναίος
(640 π.Χ. - 560 π.Χ.)

«Σκοπός του αθλητισμού είναι να συνεισφέρει στο χτίσιμο ενός ειρηνικού και καλύτερου κόσμου εκπαιδεύοντας τους νέους χωρίς καμιά διάκριση, με σωστό συναγωνισμό, φιλία και αδελφότητα.»

Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή
1992

ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΝΤΡΟΠΗΣ!

«Επεισόδια σημειώθηκαν πάλι στο χθεσινό αγώνα μεταξύ φανατικών οπαδών των ομάδων...»

6

- ✓ Γιατί υπάρχει βία σε αθλητικούς αγώνες;
- ✓ Πώς μπορούμε να υποστηρίξουμε την ομάδα μας χωρίς να είμαστε φανατικοί οπαδοί;

«Ένα βήμα πιο πέρα»

7

Έπαθλα (βραβεία) αθλητικών αγώνων άλλοτε και τώρα.

Πού θα ψάξουμε; Ποιον θα ρωτήσουμε; Σχεδιάζουμε τα βήματά μας.

Αξίζει να διαβάσουμε

Αθλούμαστε όταν συμμετέχουμε σε αγωνίσματα, ατομικά ή ομαδικά. Με την άθληση κάνουμε γερό σώμα, ψυχαγωγούμαστε, αποκτούμε φίλους, συναγωνιζόμαστε με στόχο τη νίκη, μαθαίνουμε να χάνουμε και να κερδίζουμε, να ακολουθούμε κανόνες και να σεβόμαστε τους συναθλητές μας.

Όλοι μπορούμε να ασχολούμαστε με τον αθλητισμό. Εκείνοι όμως που αθλούνται συστηματικά, ξεχωρίζουν σε μεγάλους αγώνες, παίρνουν βραβεία και εκπροσωπούν τον τόπο τους είναι οι πρωταθλητές.

Στις μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις συναντιούνται αθλητές από διαφορετικές χώρες, γίνονται φίλοι, επικοινωνούν, ανταλλάσσουν ιδέες και γνωρίζουν ο ένας τον πολιτισμό του άλλου.

Τους αθλητικούς αγώνες παρακολουθούν οι φίλαθλοι, δηλαδή οι άνθρωποι που αγαπούν κάποιο άθλημα. Όταν τα αθλήματα είναι ομαδικά, όπως το ποδόσφαιρο, οι φίλαθλοι που υποστηρίζουν κάποια ομάδα λέγονται οπαδοί της. Αυτοί που δημιουργούν επεισόδια μέσα και έξω από τους αθλητικούς χώρους, δεν είναι καλοί οπαδοί, γιατί οι πράξεις τους δε βοηθούν την ομάδα τους. Ξεχνούν ότι ο αθλητισμός είναι πολιτισμός.

1,2,3,4,5,6...

Αξίζει να διαβάσουμε... και να συμπληρώσουμε

Πολιτισμός είναι όλα όσα έχουμε δημιουργήσει οι άνθρωποι από τότε που υπάρχουμε στη γη. Είναι η γλώσσα, η γραφή, οι επιστήμες, οι τέχνες, η τεχνολογία, τα έθιμα, οι παραδόσεις, οι θρησκείες κ.ά. Είναι ο αθλητισμός, που δίνει την ευκαιρία να συναντιούνται άνθρωποι απ' όλον τον κόσμο και να συναγωνίζονται ειρηνικά, παρ' όλες τις διαφορές τους. Είναι όλα όσα κληρονομήσαμε απ' τους παλιότερους κι όσα συνεχίζουμε να δημιουργούμε.

Κάθε λαός δημιούργησε το δικό του ξεχωριστό πολιτισμό, που αξίζει να τον γνωρίσουν και άλλοι λαοί. Ένας απ' αυτούς είναι ο ελληνικός πολιτισμός..... **Ποιοί άλλοι;**

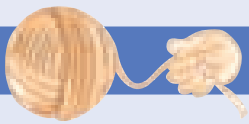
Δημιουργήματα του πολιτισμού συναντάμε στην καθημερινή μας ζωή αλλά και σε αρχαιολογικούς και θρησκευτικούς χώρους και αλλού..... **Πού αλλού;**

Μερικά από τα δημιουργήματα αυτά ξεχωρίζουν και γίνονται σύμβολα, γνωστά σ' όλο τον κόσμο..... **Μπορούμε να αναφέρουμε μερικά;**

Από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα λαοί με διαφορετική ιστορία και πολιτισμό μαθαίνουμε να ζούμε μαζί. Έτσι, γνωρίζοντας όλο και περισσότερα για τους άλλους και ανταλλάσσοντας ιδέες, δημιουργούμε καθημερινά το σημερινό πολιτισμό και βάζουμε τις βάσεις για τον πολιτισμό του μέλλοντος. Και το ταξίδι του πολιτισμού δεν τελειώνει ποτέ...

Βασικό λεξιλόγιο

λαός, πολιτισμός, σύμβολο, γλώσσα, μνημείο, τέχνη, ζωγραφική, μουσική, χορός, θέατρο, ποίηση, αρχιτεκτονική, φιλοσοφία, επιστήμη, τεχνολογία, παράδοση, έθιμα, συνήθειες, μύθοι, θρύλοι, δημοτικό τραγούδι, λαϊκή τέχνη, πανηγύρι, θρησκεία, μουσείο, επικοινωνία, αθλητισμός, έπαθλο, πρωταθλητής, οπαδός, φίλαθλος, βία, φανατισμός

Ο μίτος της Αριάδνης

Πάμε στο «χάρτη» με τις λέξεις και συμπληρώνουμε ό,τι νομίζουμε πως χρειάζεται.

